

VEKST I HAVET
VÆRØY & RØST

ÅRSRAPPORT 2023

Vedtatt i styringsgruppen for
omstillingsprogrammet
23.01.2024

INNHALDSFORTEGNELSE

1. Introduksjon	3
1.1 Omstilling Vekst i havet – Værøy og Røst.....	3
1.2 Arbeidsplassmålene fra Omstillingsplan	4
1.3 Organisering av arbeidet.....	4
2. Resultater for omstillingsarbeidet i 2023	6
2.1 Resultatmål	6
2.2 Utfordringer i 2023.....	9
2.3 Effektmål	10
2.3.1 NHOs kommune-NM for 2023.....	12
3. Resultater og aktiviteter innenfor prioriterte bærekrafts mål for 2023 og oppnådd hittil	15
3.1 Miljø: Livet i havet.....	15
3.2 Samfunn: God helse og livskvalitet.....	16
3.3 Økonomi: Anstendig arbeid og økonomisk vekst	17
3.4 Samarbeid: Samarbeid for å nå målene	17
4. Organisering og drift	18
4.2 Omstillingsstyret.....	18
4.3 Samarbeidsrelasjoner	19
4.4 Administrasjon og drift.....	24
5. Regnskap og Finansiering	26
5.1 Samlet oppstilling regnskap 2023	26
5.2 Finansiering	27

1. INTRODUKSJON

1.1 OMSTILLING VEKST I HAVET – VÆRØY OG RØST

Omstillingsarbeidet i Røst og Værøy kommune skal bidra til å sikre og skape 50 arbeidsplasser i perioden 2023 til 2029. I tillegg skal omstillingsarbeidet bidra til økt robusthet og styrket utviklingsevne i næringsliv og kommunen.

“Vekst i havet - Værøy og Røst” er ikke bare et omstillingsprogram; det er en visjon, et løfte, og mest av alt, en invitasjon. En invitasjon til alle innbyggere, næringsdrivende, og de som elsker disse øyene, om å komme sammen, utforske nye horisonter, og sikre en bærekraftig og blomstrende fremtid for vårt fellesskap.

Visjonen for omstillingsprogrammet på Værøy og Røst ble vedtatt i omstillingsstyret 08.desember 2023 og er: «**Vekst i havet – Værøy & Røst**»

Hovedhensikten med omstillingsmidlene er å gi et ekstraordinært tilskudd til næringsutvikling i Røst og Værøy innenfor de prioriterte innsatsområdene:

1. eksisterende næringsliv
2. nytt næringsliv / nyetableringer / gründere
3. kompetanse
4. attraktivitet for næringslivet

Omstillingsarbeidet skal i hovedsak omfatte forstudier og forprosjekter, mens gjennomføringen av hovedprosjektet primært skjer ved hjelp og bidrag fra det ordinære virkemiddelapparatet.

Omstillingsorganisasjonen skal sørge for at omstillings- og utviklingsprosesser settes i gang, og bidra til at de blir gjennomført av prosjekteierne

1.2 ARBEIDSPASSMÅLENE FRA OMSTILLINGSPLAN

Årlig periodiserte arbeidsplassmål fordelt på innsatsområde vedtatt av omstillingsstyret 02.02.2023:

Innsatsområde	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Sum
Eksisterende næringsliv	5	7	8	7	8	8	43
Nytt næringsliv	0	0	4	2	2	2	10
Kompetanse	0	0	0	0	0	0	0
Attraktivitet for næringslivet	0	0	0	0	0	0	0
Sum arbeidsplasser pr år	5	7	12	9	10	10	53
Faktiske resultater*	-	-	-	-	-	-	-

For 2023 var målet å skape og sikre 5 arbeidsplasser.

* De faktiske arbeidsplassene som er innrapportert prosjektlederrapportene ved prosjektets slutt. Se mer detaljert beskrivelse av oppnådde arbeidsplassmål under.

1.3 ORGANISERING AV ARBEIDET

Omstillingsprogrammet Vekst i havet – Værøy og Røst er eid av begge kommunestyrene i kommunene. Det er ansatt en programleder i hver kommune som tiltrådte stillingen i januar 2023. Omstillingsprogrammets første driftsår har hatt fokusert på forankring i kommunene og programlederne har hatt et større fokus på organisering av programmet. Allikevel har det blitt arbeidet med flere gode prosjekter i 2023 og det har vært et høyt aktivitetsnivå i programmet.

Omstillingsprogrammet Vekst i havet har begrensede økonomiske ressurser og programlederne har dermed måtte søke om ekstern finansiering til ulike prosjekter. Et tett samarbeid med virkemiddelapparatet er helt avgjørende for å oppnå utvikling i de to kommunene. Denne samarbeidsmodellen gir ikke bare verdifull innsikt, men også

kompetanse som er essensiell for å realisere programmets målsettinger. Selv om denne arbeidsmåten gir betydelige belønninger, er det viktig å påpeke at den også krever tid og ressurser.

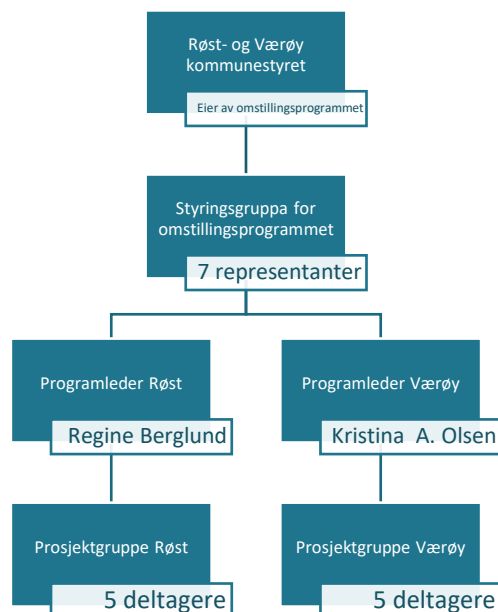
I forbindelse med flere av prosjektene som er inkludert i handlingsplanene for 2023, har Omstillingsprogrammet samarbeidet aktivt med kommunenes interne ressurser. Samspillet mellom Omstillingsprogrammet og kommuneledelsen er helt nødvendig for å fremme utviklingsinitiativer. Det kan imidlertid være en utfordring for en liten kommune med begrensede ressurser å gjennomføre flere og større utviklingsprosjekter med tanke på effektiv fordeling av tid og kompetanse. Men målene og delmålene til Omstillingsprogrammet er solid forankret i kommunens planverk og overordnede målsettinger og dermed et prioritert satsningsområdet for kommunen. Det er derfor avgjørende for begge de små kommunene å betrakte utviklingen som en helhetlig prosess og jobbe på tvers av fagområder for å oppnå de ambisiøse målene som er fastsatt av både kommunen og Omstillingsprogrammet.

Det er etablert en felles styringsgruppe for begge kommunene der både næringsliv og kommuner er representert. Styringsgruppa har fått delegert fra kommunestyrene, det overordnede ansvaret for innholdet i omstillingsprogrammet inkl. økonomi. Styringsgruppa skal også sørge for handlingsplaner og oppfølging av disse.

Programledere vil ha det operative ansvaret for oppfølging av innholdet i omstillingsprogrammet.

Det er etablert en prosjektgruppe på Værøy og en prosjektgruppe på Røst der lokalt næringsliv og kommune er representert. Prosjektgruppene skal bistå programlederne i arbeidet. Prosjektgruppene har jevnlig møter for å koordinere, planlegge og gjennomføre de strategiske innsatsområdene og handlingsplanene.

Omstillingsstyret skal på vegne av kommunene sikre at vedtatt omstillingsplan og handlingsplan blir realisert. I dette ligger både planlegging, organisering, oppfølging, kvalitetssikring og rapportering/kommunikasjon om omstillingsarbeidet.

2. RESULTATER FOR OMSTILLINGSARBEIDET I 2023

2.1 RESULTATMÅL

Etter gjennomført omstillingsprogram skal:

- det være muligheter for jobb for to på både Værøy og Røst.
- antall nye eller sikrede arbeidsplasser/årsverk skapt i omstillingsperioden 50.

Styringsgruppen for omstillingsprogrammet vedtok endring av resultatmålet hvor det i omstillingsplanen er skissert at resultatmålet skal oppnås i løpet av tre år. Styringsgruppen har vedtatt at resultatmålet skal oppnås i løpet av seks år.

ARBEIDSPASSMÅLET – NYE OG SIKREDE

Innsatsområde	2023
Eksisterende næringsliv	5
Sum arbeidsplasser 2023	5

Lofoten biomarine – 5 arbeidsplasser

ROBUST NÆRINGSGLIV

Delmål 1: Økt økonomisk lønnsomhet i bedriftsporteføljen – aktører som har mottatt økonomisk tildeling eller annen bistand fra omstillingsprogrammet

- Det er tildelt tilskudd til et forstudie og et forprosjekt i 2023. resultater på lønnsomhet i bedriftsporteføljen vil kunne rapporteres i 2024 når flere av bedriftene har gjennomført SMB-utvikling forprosjekt.

Delmål 2: Økt antall nye bedrifter skapt i eksisterende og nye bransjer

Gjennom omstillingsprogrammet har det blitt etablert et nytt selskap i 2023 på Røst

- Arena Querini AS

Delmål 3: Værøy og Røst ha en allsidig, variert og robust næringsstruktur med bedrifter innen flere vekstbransjer.

Røst og Værøy kommune har mange små bedrifter med utviklingspotensial, og omstillingsprogrammet ønsker nå å gjennomføre forprosjekt med SMB-Utvikling for å konkretisere utviklingsprosjekter som kan bidra til lokal vekst og flere arbeidsplasser.

Det gjennomføres nå en forstudie med for en gruppe på ca. 15 lokale bedrifter fra Røst og Værøy. Denne gruppen består av virksomheter fra ulike bransjer og størrelser, og det er naturlig at det er mange innen fiskeri, reiseliv og service. Hovedtyngden har mellom 1-10 ansatte, men det er også større bedrifter med 30-50 ansatte (rekruttering pågår fortsatt).

Så langt viser de bedriftsbesøk som er foretatt at bedriftene både har vekstambisjoner og ideer, både for organisk vekst av dagens virksomhet – og etablering av nye virksomheter.

Normalt omfatter forprosjekt i SMB ca. 10-15 bedrifter, og ut fra forstudien så langt antas at det er bra grunnlag for å planlegge et videre oppfølgingstilbud for aktuelle bedrifter. Basert på sluttrapport fra forstudie vil styringsgruppen avgjøre hvem som bør få tilbud om videre deltakelse.

Prosjektleder Berit Laastad fra Essensi AS er innleid for å gjennomføre programmet og gir omstillingsstyret en anbefaling på hvilke bedrifter som vil kunne gå videre til et SMB-forstudie. Forstudie skal etter planen være ferdig februar 2024.

ØKT UTVIKLINGSEVNE

Delmål 1: Økt antall utviklingsprosjekter og tiltak samt søknader til det ordinære virkemiddelapparatet

Omstillingsprogrammet har søkt om prosjektmidlet til ulike tiltak i omstillingsperioden 2023.

- Næring- og Fiskeridepartementet for ungdomsfiske hvor det ble innvilget 150.000 kr pr kommune.
- Kystverket for etablering av industrikai på Røst.
- Nordland fylkeskommune for å kunne engasjere ungdom og unge til å få større tilknytning til lokalt næringsliv og kultur. Herunder arrangeres det en utdanningsmesse 25.januar 2024 på Røst. Til prosjektet ble det innvilget 200.000 kr.
- Forprosjekt – Fremtidsrettet infrastruktur Værøy og Røst havner. Prosjektet fikk innvilget 360.000kr og ferdigstilles i februar 2024.
- Utvinning av spillvarmeutnyttelse – en grønnere øy. Til forprosjektet ble det innvilget 300.000kr.
- Konsekvensutredning av stormflo i Værøy havn for å ruste samfunnet mot negative konsekvenser av klimaendringer. Det ble innvilget 540.000kr i tilskudd til prosjektet.
- Lutefiskhovedstaden prosjektet fikk innvilget 80.000kr i tilskudd til gjennomføring av lysvandring for å skape aktivitet i lokalsamfunnet.

Delmål 2: Kommunene skal styrkes i rollen som tilretteleggere og utviklere for lokalt næringsliv

Røst og Værøy kommune har i 2023 arbeidet med kommuneplanens arealplan og kystzoneplan. Dette er et svært viktig arbeid for utviklingen av de to kommunene de neste 12 årene. Kommuneplanene vil ha stor betydning for eksisterende næringsliv og nytt næringsliv. Programlederne bistår i arbeidet med kommuneplanene. Kommuneplanens arealdel og kystzoneplan skal etter planen være ferdigstilt våren 2024.

Delmål 3: Mål i kommuneplanene, strategiske næringsplaner og andre lokale planverk som er viktig for videreutvikling av næringslivet, skal realiseres

Et av omstillingsprogrammets intensjoner er å arbeide for at programmets målsetninger skal ses i sammenheng med kommunens planverk og utviklingsplaner. På denne måten vil arbeidet som programlederne gjennomfører være forankret i kommunens utviklingsplaner og programlederne får et mer overordnet ansvar for å påse at utviklingsprosjektene er i trå

med vedtatte målsetninger. I tillegg vil det å arbeide tverrfaglig være en styrke for å klare å realisere ambisiøse målsetninger i svært små kommuner med begrensede ressurser.

Delmål 4: Værøy og Røst kommuner skal være næringsvennlige kommuner som driver aktiv tilrettelegging for næringslivet i samspill med offentlige og private aktører

Programlederne for omstillingsprogrammet har også en rolle som Næringssjefer i de representative kommunene. Dette gir programlederne en tosidig rolle som næring- og samfunnsutvikler. Det er et ønske om å gjennomføre programmet «næringsvennlig kommune» i 2024. Dette vil ikke la seg gjøre med mindre programmet får tilført mer ekstern finansiering.

Programlederne har arbeidet tett opp mot næringslivet for å kunne møte deres behov i 2023.

- Møteplasser for næringslivet og kommunen. Informasjonsmøter med næringsliv, politikere og kommuneadministrasjon.
- Det er etablert en Næringsportal der ledig næringsarealet synliggjøres for eventuelle nyetableringer
- Det arbeides for å etablere nytt næringsareal på Røst på øya Lyngvær. Det arbeides med en scenarioanalyse for området.
- Forprosjekt for utredning av fremtidsrettet infrastruktur i Værøy og Røst havner i samarbeid med næringsforeningene.
- Kommuneplanens arealdel er under utarbeiding og vil etter planen ferdigstilles i 2024.
- Restaurering av det kommunale sjøvannsanlegget til sjømatprodusentene på Værøy.

2.2 UTFORDRINGER I 2023

I løpet av 2023 har omstillingsprogrammet fokusert på å styrke strukturen og oppbyggingen av programmet. En dedikert programleder er nå ansatt i hver kommune, og disse ledere har aktivt arbeidet med planlegging, næring og samfunnsutvikling. Hovedinnsatsen fra programlederne har vært rettet mot det eksisterende næringslivet, med spesiell vekt på å forankre programmet i lokalt næringsliv.

Flere betydningsfulle utviklingsprosjekter er allerede satt i gang, og bedrifter viser økt engasjement etter at kommunene har fått omstillingsstatus. Tydeligvis gir programmet en positiv effekt på det lokale næringslivet, med økt deltakelse og igangsetting av utviklingsprosjekter. Programlederne har imidlertid møtt utfordringer, spesielt knyttet til administrative hindringer i etableringen av en effektiv samarbeidsmodell på tvers av

kommunene, som også fungerer godt i praksis, særlig med hensyn til offentlige og digitale systemer.

Framover vil de største utfordringene oppstå i løpet av 2024, da programmet har påvirket igangsettingen av prosjekter som ikke vil ha mulighet til å søke støtte for forstudier og forprosjekter. Dette utfordrer programlederne til å finne løsninger for å sikre fortsatt fremgang og bærekraft for de pågående prosjektene.

2.3 EFFEKTMÅL

Omstillingsprogrammets første år ble i samråd med Nordland Fylkeskommune beregnet fra 01.01.2023 da omstillingssøknaden ble innvilget 05.10.2022.

BEFOLKNINGSUTVIKLING OG DEMOGRAFI

01222: Befolkning og kvartalsvise endringer, etter statistikkvariabel, region og kvartal								
		2022K1	2022K2	2022K3	2022K4	2023K1	2023K2	2023K3
Nettoinnflytting, inkl. inn- og utvandring	K-1856 Røst	2	-3	0	4	-4	-2	5
	K-1857 Værøy	1	-1	10	7	-9	1	0
Befolkning ved utgangen av kvartalet	K-1856 Røst	470	467	466	469	464	462	465
	K-1857 Værøy	679	676	682	688	678	676	675

Data hentet fra SSB.

VEKST I PRIVATE ARBEIDSPlassER OG ØKT OMSETNING,

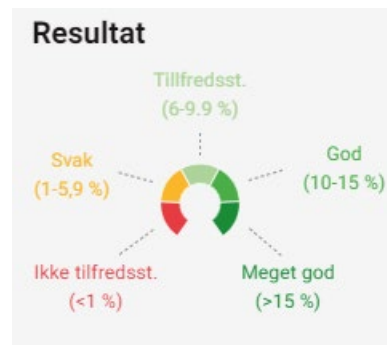
Talldata er hentet fra proff.no og regnskapstall fra 2023 er ikke tilgjengelig. Beløp oppgitt i hele 1000

Aksjeselskap registrert på Værøy	Antall	Sum salgsinntekter, 2022	Sum driftsinnt., 2022	Årsverk, 2022
SUM	78	1 513 761	1 551 281	196,00
Aksjeselskap registrert på Røst	Antall	Sum salgsinntekter, 2022	Sum driftsinnt., 2022	Årsverk, 2022
SUM	53	1 531 128	1 580 400	213,00

ØKNING I ANDEL LØNNSOMME FORETAK

Totalrentabiliteten i et foretak er et mål på avkastningen på selve eiendelene. Et viktig nøkkeltall ved lønnsomhetsberegning. Et rimelig nivå er 10 - 15%, men bør ligge over det selskapet betaler for sine lån.

Av aksjeselskap på Røst og Værøy som har en lønnsomhet over 10% i 2022 finner vi følgende:

Værøy 27 selskap med en lønnsomhet over 10%

Dette er selskaper innen bransjene

- Produksjon av saltfisk, tørrfisk og klippfisk
- Eiendomshandel
- Engroshandel med drivstoff og brensel
- Hav- og kystfiske
- Motorvognsvedlikehold og -reparasjon
- Bygningsrivning og oppføring
- Lagringstjenester
- Kioskhandel med fokus på nærings- og nytelsesmidler
- Ferieleilighetsdrift
- Fast eiendoms utleie
- Bar- og pubdrift
- Produksjon av rå fiskeoljer og fett

Røst 16 selskap med en lønnsomhet over 10%

Dette er selskap innen bransjene

- Produksjon av saltfisk, tørrfisk og klippfisk
- Bred butikkhandel med hovedvekt på nærings- og nytelsesmidler
- Vann- og kloakkanleggsbygging
- Hav- og kystfiske
- Holdingselskap
- Ferieleilighetsdrift
- Faglig, vitenskapelig, og teknisk virksomhet
- Veitransport av gods
- Bearbeiding og konservering av fisk og fiskevarer
- Opplevelses-, arrangements- og aktivitetsarrangørvirksomhet

2.3.1 NHOS KOMMUNE-NM FOR 2023

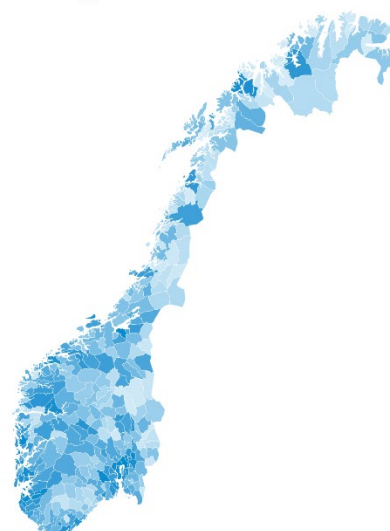
Kommune-NM måler fylkenes og kommunens økonomiske bærekraft og potensiale for vekst, slik sett kan en si at kåringen også måler attraktivitet for næringslivet. Kommune-NM måler ikke politikk eller næringsvennlighet direkte. Kommuner og fylker som rangeres høyt i Kommune-NM har gjerne høy yrkesdeltakelse, høy andel private jobber, en ung og kompetent arbeidsstyrke, høy næringsvariasjon og god kommuneøkonomi.

Indikatorsettet består av 19 enkeltindikatorer som er samlet under fem områdeindikatorer. Datagrunnlaget er basert på offisielle statistikker fra Statistisk sentralbyrå og NAV. I totalrangeringen er hver enkeltindikator gitt lik vekt (NHO).

På totalindikatoren for kommunene på landsbasis er rangeringen fra 1(best) til 356. Røst er på 355-plass og Værøy 334-plass.

Totalrangering for kommunene

Kartet viser rangeringen av kommunene fra 1 (best) til 356.

Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • Kartdata: © Kartverket

TOTALRANGERING I FYLKET

Tabellen viser rangering av kommunene i Nordland fylke fra 1 (best) til 41.

Totalresultat kommuner

Tabellen viser resultatet for totalindikatoren og de ulike områdeindikatorene i Kommune-NM i fylket.

Rest

Kommune	Total	Total i fjor	Næringsliv	Arbeidsmarkedet	Demografi	Kompetanse	Kommuneøkonomi
Røst	41	41	38	22	39	41	38

Datafilen under inneholder også nasjonal rangering

Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • [Last ned data](#)

Kommune	Total	Total i fjor	Næringsliv	Arbeidsmarkedet	Demografi	Kompetanse	Kommuneøkonomi
Værøy	36	39	41	4	28	40	21

Datafilen under inneholder også nasjonal rangering

Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • [Last ned data](#)

NÆRINGSBLIV

Næringsliv

Et næringsliv med god lønnsomhet vil tiltrekke seg høykompetent arbeidskraft og legge grunnlag for vekst og utvikling. Økt grad av sentralisering forsterker effektene og bidrar til at utviklingen ofte skjer i sammenheng med store byer og regioner der det allerede er aktivitet.

Næringsvariasjon er basert på tallene for fjerde kvartal i fjor, inntektsnivå er fra i forfjor (da det er siste tall som er tilgjengelig) og øvrige indikatorer her er for fjoråret. Negativ eiendomsskatt er satt til verdien null.

Næringsvariasjon - Målt ved 1 minus summen av kvadrerte næringsandeler (andel ansatte i enkelt næringer) for samtlige næringer i en kommune/fylke. Lave verdier indikerer at næringslivet er avhengig av få bedrifter eller næringer. Dersom alle arbeider i en næring, vil indikatoren være lik null. Desto flere næringer og jevnere sysselsetting, desto lavere er summen av kvadrerte næringsandeler, og desto høyere er indikatoren.

Inntektsnivå - Gjennomsnittlig bruttoinntekt per person 17 år og over, indeksjustert til 2019 kr

Privat sysselsetting - Sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak som prosentandel av totalt antall sysselsatte

Kommunens kjøp av private tjenester som andel av driftsutgifter - Kommunens kjøp av tjenester fra private i prosent av brutto driftsutgifter

Eiendomsskatt fra næringseiendom - Eiendomsskatt fra næringseiendom i gjennomsnitt per sysselsatt: Skatt for annen eiendom per sysselsatt etter arbeidsted, indeksjustert til 2019 kroner.

Kommune	▲ Næringsliv rangering	Næringsliv rangering i fjor	Næringsvariasjon	Inntektsnivå	Privat sysselsetting	Kommunale kjøp av private*	Eiendomsskatt fra næringseiendom
Røst	38	39	0,526	498 552	69,5%	6,4%	2 584

*Kommunens kjøp av private tjenester som andel av driftsutgifter
 Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • [Last ned data](#) • [Last ned bilde](#)

Kommune	▲ Næringsliv rangering	Næringsliv rangering i fjor	Næringsvariasjon	Inntektsnivå	Privat sysselsetting	Kommunale kjøp av private*	Eiendomsskatt fra næringseiendom
Værdal	41	36	0,509	473 262	64,8%	6,0%	2 520

*Kommunens kjøp av private tjenester som andel av driftsutgifter
 Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • [Last ned data](#) • [Last ned bilde](#)

ARBEIDSMARKED

Arbeidsmarkedet

Høy arbeidsdeltakelse er en forutsetning for den norske velferdsmodellen. Flere arbeidstimer vil øke verdiskapingen og skattegrunnlaget, øke inntektene for den enkelte og samtidig redusere utgiftene til passive ytelser. Tilgang til arbeidstakere med nok og rett kompetanse er en forutsetning for vekst og utvikling av næringslivet og derigjennom sysselsetting. Områdeindikatoren for arbeidsmarked dekker sysselsettingsandel, (lavt) sykefravær, (lav) uføreandel og (lav) arbeidsledighet, som alle gir uttrykk for positive trekk ved aktiviteten i arbeidsmarkedet.

Sysselsettingsandel, sykefravær og uføreandel er basert på tall for fjoråret. Arbeidsledighet er i utgangspunktet for november måned, men i noen tilfeller mangler det verdi i statistikken. Da har vi benyttet minimumsledigheten for året, eller dersom denne er maskert (som betyr 1, 2 eller 3 ledige i kommunen) har vi satt verdien til 2.

Sysselsettingsandel - Sysselsatte personer etter arbeidsted i prosent av befolkningen 20-66 år.

Sykefravær - Tapte dagsverk på grunn av egen sykdom i prosent av avtalte dagsverk

Uføre - Uførepensjonister 18-67 år i prosent av befolkningen.

Arbeidsledige - Registrerte ledige i prosent av arbeidsstyrken.

Kommune	▲ Arbeidsmarkedet rangering	Arbeidsmarkedet rangering i fjor	Sysselsettingsandel	Sykefravær	Uføre	Arbeidsledige
Røst	22	8	65,0%	7,8%	13,3%	0,7%

Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • [Last ned data](#) • [Last ned bilde](#)

Kommune	▲ Arbeidsmarkedet rangering	Arbeidsmarkedet rangering i fjor	Sysselsettingsandel	Sykefravær	Uføre	Arbeidsledige
Værdal	4	16	65,4%	4,8%	10,8%	2,8%

Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • [Last ned data](#) • [Last ned bilde](#)

DEMOGRAFI

Demografi

Den demografiske sammensetningen legger premisserne for etterspørselen av varer og tjenester og næringslivets muligheter for å få tak i kompetanse og arbeidskraft. Befolkningsveksten og tilstrømmingen av yngre er viktige temperaturmålere på forventninger om fremtidens vekst i næringsliv og arbeidsmarkeder.

Områdeindikatoren for demografi omfatter befolkningsvekst, andelen unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken og nettoinnflytting mellom kommunene. Befolkningsvekst ser på gjennomsnittlig befolkningsvekst siste tre år mens de andre indikatorene er for fjoråret.

Befolkningsvekst - Gjennomsnittlig årlig vekst i befolkningen over tre år

Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken - Innbyggere 26-35 år som andel av innbyggere 56-65 år

Netto innflytting - Netto innflytting som i prosent av befolkningen.

Røst

Kommune	▲ Demografi rangering	Demografi rangering i fjor	Befolkningsvekst	Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken	Netto innflytting
Røst	39	41	-2,0%	55,8%	-0,2%

Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • Last ned data • Last ned bilde

Kommune	▲ Demografi rangering	Demografi rangering i fjor	Befolkningsvekst	Unge i forhold til eldre i arbeidsstyrken	Netto innflytting
Værøy	28	36	-1,9%	80,6%	1,9%

Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • Last ned data • Last ned bilde

KOMPETANSE

Kompetanse

Tilgang til kvalifisert arbeidskraft er grunnleggende for næringslivet. Ulike næringer etterspør ulik kompetanse. Samtidig gir et variert jobbmarked flere muligheter og er attraktivt for etablering og tilflytting. De mest spesialiserte arbeidsmarkedene finnes i tilknytning til klynger og til de største byene. Når næringslivet tenderer å etablere seg der kompetansen finnes, forsterkes allerede sterke regioner.

Områdeindikatoren for kompetanse inkluderer indikatorer for sysselsettingsandeler med minst fire års høyere utdanning og med teknisk og naturvitenskapelig utdanning, samt tilbudet av arbeidskraft med fagprøver. Alle indikatorene er for fjoråret.

Minst fire års høyere utdanning - Sysselsatte med utdanning på universitets- og høyskolenivå over 4 år etter arbeidssted i prosent av alle sysselsatte i kommunen.

Fagprøver - Sysselsatte med beståtte fagprøver som høyeste utdanningsnivå i prosent av alle sysselsatte i kommunen.

Teknisk og naturvitenskapelig utdanning - Sysselsatte med 1-4 års høyere utdanning innen naturvitenskapelige, håndverks- og tekniske fag i prosent av sysselsatte etter arbeidssted.

Røst

Kommune	▲ Kompetanse rangering	Kompetanse rangering i fjor	Minst fire års høyere utdanning	Fagprøver	Teknisk og naturvitenskapelig utdanning
Røst	41	39	2,5%	11,9%	1,3%

Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • Last ned data • Last ned bilde

Kommune	▲ Kompetanse rangering	Kompetanse rangering i fjor	Minst fire års høyere utdanning	Fagprøver	Teknisk og naturvitenskapelig utdanning
Værøy	40	38	3,6%	10,9%	1,2%

Kilde: NHO Kommune-NM for 2023. • Last ned data • Last ned bilde

3. RESULTATER OG AKTIVITETER INNENFOR PRIORITERTE BÆREKRAFTS MÅL FOR 2023 OG OPPNÅDD HITTIL

Omstillingsprogrammet har valgt ut følgende prioriterte bærekrafts mål:

- Miljø: 14. Livet i havet
- Samfunn: 3. God helse og livskvalitet
- Økonomi: 8. Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Samarbeid: 17. Samarbeid for å nå målene

Under følger en kort redegjørelse for hvordan omstillingsprogrammet har bidratt innenfor hvert av de prioriterte bærekrafts målene.

3.1 MILJØ: LIVET I HAVET

Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

Delmål:

- Sikre bærekraftig forvaltning av fiskeri, akvakultur og turistnæring, i større grad kommer til gode for øysamfunnet.
- Forhindre og i betydelig grad redusere alle former for havforurensning
- Kartlegge og formidle lokalt miljøavtrykk for næringslivet og lokalbefolkning

Omstillingsprogrammets programledere har arbeidet med flere prosjekter i 2023 som understøtter bærekraftsmål nr 14. Livet i havet.

Programlederne har arbeidet i samarbeid med Lofoten de grønne øyene med å etablere et klimabudsjett og klimaregnskap i begge kommunene. Det har i tillegg blitt laget en klima og energiplan som er vedtatt i begge kommunestyrene.

Videre har programlederne vært engasjert gjennom prosjektet til «Lofoten de grønne øyene» elektrifisering av fiskeflåten og elektrifisering av havn. Det har blitt avholdt flere folkemøter, digitale seminarer og vært en tett dialog med «Lofoten de grønne øyene». Programlederne har arbeidet med strategien til Lofotkommunene og arbeidet for at den skal bli forankret i næringslivet. Lofoten de grønne øyene vil kunne gi uante muligheter for næringslivet og bidrar til kompetanseheving i kommunene og næringslivet.

3.2 SAMFUNN: GOD HELSE OG LIVSKVALITET

Engasjerte og kompetente mennesker er en viktig faktor for å skape gode lokalsamfunn og grunnlag for vekst og utvikling blant næringsliv og innbyggere. En aktiv befolkning med fokus på egen helse og livskvalitet er derfor en sentral driver for bærekraftig samfunnsutvikling i Røst og Værøy kommuner.

Delmål:

- Stimulerer til gode aktivitetstilbud innenfor skoler, lag og foreninger
- Tilrettelegge for gode psykososiale arbeidsplasser

Omstillingsprogrammet har i 2023 arbeidet med bærekrafts mål nr 3.

Omstillingsprogrammet arbeidet masse med de lokale næringsforeningene for at dem skal eie innholdet i omstillingsprogrammet. Dette er et viktig arbeid for å bygge programmet, men også sikre at resultater og muligheter videreføres etter programmets slutt.

På Værøy har programlederen arbeidet for at barn og unge skal få sikkerhetskurset trygg i vann for å spre kunnskap om sikkerhet og ferdsel ved og i vann. Da dette vil stimulere til økt kunnskap og trygghet ved havet. Det er viktig for at barn og unge på Værøy skal få kompetanse for å ferdes på og i havet som er selve livsgrunnlaget i et fiskerisamfunn som Værøy. Det er dermed svært viktig å begynne tidlig å arbeide for at barn og unge får en tilhørighet til samfunnets grunnpilar.

I løpet av 2023 har Røst opplevd et bemerkelsesverdig år for frivillighet gjennom Querini-operaen og Arena Querini i Venezia. Dette har vært en unik anledning der samfunnet, fra 9-åringer til 75-åringer, har vært dypt involvert og engasjert i et felles prosjekt. En imponerende innsats har blitt gjort med fokus på barn, unge, næringsliv og enkeltpersoner for å skape entusiasme og tilhørighet til den fantastiske kysthistorien vår, med Querini og hans mannskap som strandet på Røst i 1432 som sentrum.

Programlederne for Querini-operaen og omstillingsprogrammet har samarbeidet tett i to år, og over 100 personer fra Røst reiste ned til Venezia i oktober 2023. Prosjektet har vært en enorm suksess og har utvilsomt gitt en positiv innvirkning på samfunnets folkehelse, fellesskap og forståelse av sin egen historie. Dette initiativet har ikke bare styrket båndene i samfunnet, men også gitt en dypere innsikt i og verdsettelse for den rike kystkulturen som Røst er en del av.

3.3 ØKONOMI: ANSTENDIG ARBEID OG ØKONOMISK VEKST

Omstillingsprogrammet skal bidra til å skape og sikre 50 arbeidsplasser i løpet av 6 år på Røst og Værøy. En viktig del av dette arbeidet vil være å utvikle eksisterende bedrifter og bidra til etableringen av nye.

Delmål:

- Stimulerer til vekst i SMB-bedrifter, blant annet ved å gi dem tilgang til finansielle tjenester
- Fremme en bærekraftig turistnæring som skaper arbeidsplasser og fremmer lokal kultur og lokale produkter
- Øke produktiviteten gjennom teknologisk fremgang og innovasjon med vekt på lønnsomme og arbeidsintensive sektorer
- Støtte produktive aktiviteter, entreprenørskap, kreativitet og innovasjon

Omstillingsprogrammet har gjennom første aktive år igangsatt SMB-forstudie hvor 15 bedrifter deltar i programmet. Det er kartlagt flere vekstprosjekter som vil kunne gi flere arbeidsplasser i fremtiden i de to samfunnene. SMB-forprosjekt igangsettes i 2024.

Omstillingsprogrammet har i tillegg støttet en nyoppstartet bedrift «Arena Querini AS» som eies av alle sjømatbedriftene på Røst. Bedriften gjennomførte sitt første pilotprosjekt i Venezia i tilknytning til Querini operaen.

På Værøy har omstillingsprogrammet finansiert deler forstudiet «Lutefiskhovedstaden» som er et offentlig og privat samarbeid som i fremtiden vil underbygge målet om å fremme en bærekraftig turistnæring som kan skape nye arbeidsplasser i tillegg til at prosjektet fremmer lokal kultur og samhold.

3.4 SAMARBEID: SAMARBEID FOR Å NÅ MÅLENE

For at omstillingsprogrammet skal nå de definerte målene for omstillingsarbeidet er dette avhengig av stort engasjement fra og samarbeid mellom lokalt næringsliv, befolkningen og regionale partnere.

Delmål:

- Stimulere til samarbeid mellom bedrifter i nettverksprosjekter og lignende
- Involvere tidlig i prosessen regionale partnere som Innovasjon Norge, fylkeskommune og andre kunnskapsmiljø i aktuelle utviklingsprosjekter
- Formidle relevante ordninger og tilbud fra offentlige og private aktører

Omstillingsprogrammet "Vekst i havet" står overfor begrensede økonomiske ressurser, og derfor er tett samarbeid med virkemiddelapparatet helt avgjørende for å oppnå utvikling i de to kommunene. Denne samarbeidsmodellen gir ikke bare verdifull innsikt, men også kompetanse som er essensiell for å realisere programmets målsettinger.

Selv om denne arbeidsmåten gir betydelige belønninger, er det viktig å påpeke at den også krever tid og ressurser. Til tross for disse utfordringene, gir samarbeidet med virkemiddelapparatet, kunnskapsmiljø og regionale samarbeidspartnere en mulighet til å utvikle og implementere bærekraftige strategier for vekst og utvikling i kommunene.

4. ORGANISERING OG DRIFT

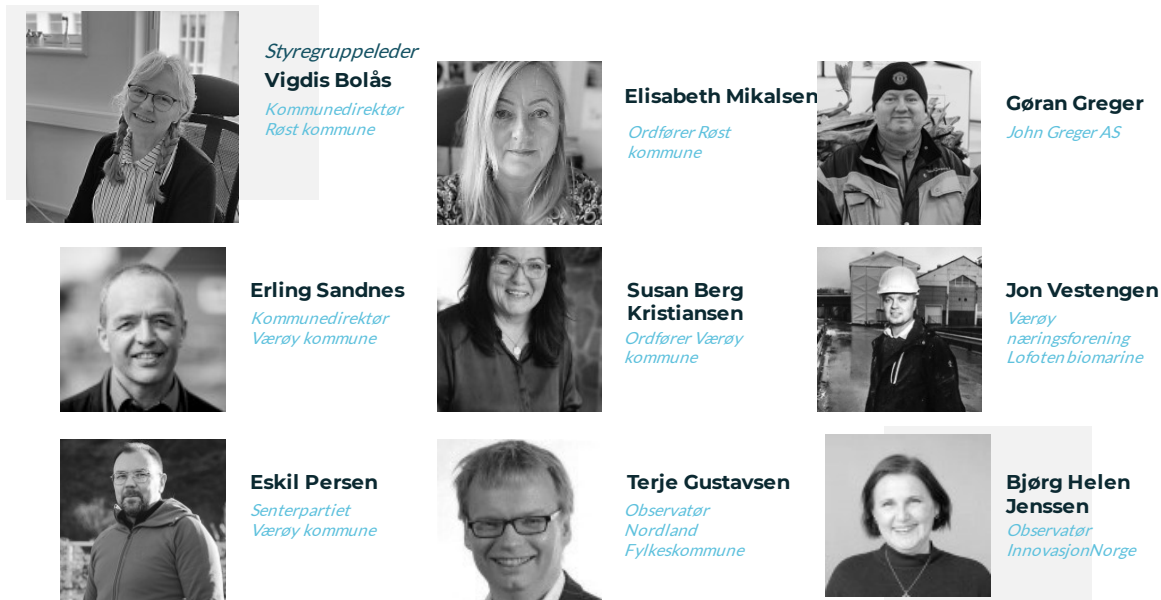
Omstillingsprogrammet er eid av kommunestyrene i Røst og Værøy. Det er etablert en felles styringsgruppe for programmet. Styringsgruppen består av kommunedirektørene, ordførere, lokale politikere og lokalt næringsliv. Som observatører sitter Nordland fylkeskommune og Innovasjon Norge. Det er ansatt en programleder i hver kommune. I tillegg er det etablert en arbeidsgruppe i hver kommune hvor lokale næringslivsaktører sitter for å bistå programlederne i arbeidet med omstillingsprogrammet.

4.2 OMSTILLINGSSTYRET

Mandat til styringsgruppen:

- Sikre at programmet leverer i tråd med intensjonen beskrevet i programbeskrivelsen.
- Ha det overordnede ansvaret for programmets rammer når det gjelder innhold, tid, omfang og ressurser.
- Sørg for at programmet søker eksterne ressurser for å styrke programmet.
- Være støttespiller og rådgiver for programlederne.
- Bidra til å belyse og balansere ulike interesser i programmet.
- Følge opp programmets fremdrift, håndtere avvik, tiltak og godkjenne eventuelle endringer i programbeskrivelsen underveis.
- Orienter kommunestyret underveis i gjennomføringen.
- Godkjenne sluttleveransen, og legge frem sluttrapport for godkjenning av kommunestyret.

Medlemmer av styringsgruppen for omstillingsprogrammet

Aktivitet i styringsgruppen 2023:

- Antall styremøter: 3
- Antall fysiske samlinger – en dag på Røst
- Antall kurs for omstillingsstyre: PLP-utviklingsledelse
- Varamedlemmer for styremedlemmer i Værøy kommune: Jill Arntsen, KRF Værøy kommune og Bertrand Hardie, Værøylista Værøy kommune

4.3 SAMARBEIDSRELASJONER

Gjennom ulike prosjekter og aktiviteter i året 2023 i omstillingsprogrammet for Røst og Værøy har det vært flere etablerte samarbeid med organisasjoner både i området, regionalt og nasjonalt. For Røst har det også vært internasjonale samarbeid gjennom Querini operaen i Venezia 27.- 29. oktober 2023.

Omstillingsprogrammet og Querini Opera i Venezia

Drømmen ble til virkelighet i Venezia 27. – 29. oktober 2023! Historien om det arktiske folket ble formidlet til et internasjonalt publikum og det spektakulære arrangementet som fant sted i de historiske lokalene Arsenale Nord ble en stor suksess. Omtrent 35% av befolkningen på Røst deltok i arrangementet og reiste ned til Venezia for å vise fram vår felles kysthistorie, kultur og næringsliv.

Programleder for omstillingsprogrammet på Røst har vært en aktiv deltager i arbeidsgruppen for Querinioperaen og bistått i arbeidet med etablering og gjennomføring av

pilotprosjektet til Arena Querini AS. Programleder var en pådriver for at næringslivet på Røst gikk sammen for å skape Arena Querini AS. Arena Querini AS gjennomførte et pilotprosjekt, der man etablerer en unik arena i Venezia som ga nordnorske sjømat- og reiselivsbedrifter en mulighet til å møte europeiske grossister, konsumenter og agenter. Det overordnede målet med pilotprosjektet var å skape en varig møteplass og arena for sjømat- og reiselivsnæringen i Nord-Norge. Ved å utvikle og styrke relasjonene med internasjonale aktører, ønsket selskapet å skape langsiktige synergier og muligheter for deltakerne bedrifter. Programleder var presseansvarlig for det totale arrangementet som videre har fått 97 publiseringer i ulike mediekkanaler både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Den totale markedeksponeringen håper vi vil gi positive ringvirkninger inn mot året 2024 og videre gi økt turisme for reiselivsnæringen på Røst og i Nordland.

Querini Opera

Querini Opera er ikke bare en musikalsk forestilling; det er en levende fortelling som fletter sammen tidsepoker, kulturer, og historier. Med røtter som strekker seg tilbake til 1432, da venetianske sjømenn under Pietro Querini forliste på øya Røst, gir operaen liv til en bemerkelsesverdig historisk hendelse. Denne dramatiske reisen fra Italia og Norge utforsker både forholdet mellom to nasjoner og det universelle temaet om menneskelig utholdenhet, vennskap, og kulturell forbindelse.

Figur 2 Foto Annar Bjørgli

Arena Querini

Ved siden av den storslåtte Querini Operaen, åpnet dørene til Arena Querini i de samme lokalene. Dette unike arrangementet skinner et lys på den rike nordiske sjømattradisjonen, og bygger broer mellom norsk og italiensk kultur og reiseliv. Deltagere og besøkende fikk en kulinarisk reise gjennom showcooking, hvor kjente kokker kombinerte smakene fra nord og sør. Kunstutstillinger og seminarer fra aktører i både norsk og italiensk næringsliv, ble dette en uforglemmelig opplevelse.

Figur 3 Foto Annar Bjørgli

Samarbeidspartnere for Querini operaen og Arena Querini AS

Offentlige partnere

Samarbeidspartnere

Støttespillere

Figur 4 Skjermdump fra www.Querini.no

Essensi AS ved Berit Laastad

Ved at Røst og Værøy fikk omstillingsstatus har det blitt en mulighet å igangsette Innovasjon Norges programmer for omstillingskommuner. «Vekst i havet – Røst og Værøy» har igangsatt og gjennomført to av programmene, PLP-utviklingsledelse og forstudie SMB utvikling. For å gjennomføre programmene har omstillingsprogrammet engasjert Berit Laastad fra Essensi AS.

Berit Laastad har spisskompetanse innenfor prosjektledelse og er en av få i landet som er sertifisert som PLP instruktør (PLP-ProsjektLederProsessen). Hun er sertifisert rådgiver innen bedriftsutviklingsprogrammet FRAM, SMB Utvikling og Navigator.

Røst- og Værøy næringsforening

Programlederne er i god kontakt og samarbeid med næringsforeningene lokalt. Det arbeides for å etablere felles prosjekt med næringsforeningene og programlederne arbeider for å alltid involvere næringsforeningene i vekst og utviklingsprosjekter. Lokal forankring av utviklingsprosjekter er svært viktig, og næringsforeningene er en viktig aktør i dette arbeidet.

Næringsnettverket i Salten og Næringsnettverket i Lofoten

Programlederne er medlemmer i næringsnettverket både i Salten og Lofoten. Nettverket gir programlederne en unik innsikt i næringslivet i begge regionene i tillegg til at det er en arena for diskusjon og samhandling. Videre arbeides det gjennom nettverket med flere felles prosjekter.

Lofoten de grønne øyene

Gjennom «Lofoten de grønne øyene» har programlederne fått verdifull kunnskap knyttet til det grønne skiftet. Flere samarbeidsprosjekter har blitt gjennomført i 2023 blant annet elektrifisering av havn, etablering av klima og energiplan med tilhørende klimabudsjett og -regnskap og kompetansehevende tiltak for programlederne, kommunene og næringsliv. Lofoten de grønne øyene er et privat-offentlig partnerskap for grønn vekst og omstilling til lavutslippssamfunnet Lofoten. Næringsliv, innbyggere og kommuner har sammen satt seg høye ambisjoner for bærekraftig samfunns- og næringsutvikling. Målene for utviklingen er satt inn i Veikartet for Lofoten De grønne øyene og er basert i næringslivets egne ambisjoner og innbyggernes ønsker for en attraktiv bo- og arbeidsregion.

Åpent Dialogmøte på Røst

14:00 - 18:00
Fiskarheimen Røst
8310 Kabelvåg

Legg til Google Calendar
 Legg til iCal eller Outlook

Arrangør

Kristian Louis Jensen
 Kommunikasjons og Programrådgiver

Norge er på vei til lavutslippssamfunnet, men veien er bratt og kronglete. Små og store samfunn skal redusere sine klimagassutslipp til langt under gjennomsnittlig forbruk, men målet om 50% utslippskutt er fortsatt langt unna.

ÅPENT DIALOGMØTE:
 HVA ER ET LAVUTSLIPPSSAMFUNN?
 HVORDAN VIL DETTE SE UT I
 FISKEVÆRET RØST?

Hva er et lavutslippssamfunn og hvordan vil dette se ut i fiskeværet Røst?

Figur 5 skjermdump fra www.degronneoyene.no

4.4 ADMINISTRASJON OG DRIFT

Røst kommune

Programleder: Regine Berglund

Kommuneledelsen arbeider innen de områdene som hver enkelt fagleder er ansvarlig for. Ved behov arbeides det tverrfaglig sammen med programleder for omstillingsprogrammet.

Arbeidsgruppen for omstillingsprogrammet

	<p><i>Programleder</i></p> <p>Regine Berglund <i>Næringsjef og programleder for omstillingsprogrammet</i></p>		<p>Raine Nilsen <i>Leder for Røst næringsforening</i></p>		<p>Fredrik Greger <i>Daglig leder John Greger AS</i></p>
	<p>Jørund Johansen <i>Kvalitetsansvarlig Røst Sjømat AS</i></p>		<p>Bjørnar Bakklund <i>Reder og Stuert på Langøy</i></p>		<p>Sofie Arctander <i>Røst trandamperi</i></p>

Ved behov innleies ekstern fagkompetanse.

Det offentlige apparatet gjennom Nordland Fylkeskommune, Innovasjon Norge og andre regionale nettverk og organisasjoner er viktige ressurser å involvere i relevante prosjekter.

Værøy kommune

Programleder: Kristina A. Olsen

Hvilke hovedoppgaver er utført?

Hvordan dokumenteres utviklingsaktivitetene (timer, %-vis fordeling).

Utviklingsaktiviteter gjennomført av omstillingsprogrammet dokumenteres ikke gjennom føring av timer. Gjennom dialog og drøftingspunkter i styringsgruppen har programstyret i samråd med programlederne blitt enige om at for å kunne oppnå målene i omstillingsprogrammet skal programlederne ha det størst fokus på innsatsområde «Eksisterende næringsliv» i 2023. Programlederne har estimert sin timebruk på de fire innsatsområdene:

Innsatsområde	Estimert timebruk programledere i %
Eksisterende næringsliv	55 %
Nytt næringsliv	5 %
Kompetanse	10 %
Attraktivitet for næringslivet	30 %
SUM	100 %

Utfordringer og bruk av eksterne ressurser i driften

Omstillingsprogrammet til Røst og Værøy står overfor utfordringen med å være i to svært små kommuner, hver med begrensede økonomiske og menneskelige ressurser. Med to programledere blir behovet for eksterne ressurser avgjørende for å styrke programmets kapasitet og kompetanse. Bruken av eksterne ressurser blir derfor nødvendig for å sikre en effektiv implementering av omstillingsprogrammets initiativer og oppnå de ønskede utviklingsmålene i disse små samfunnene. Dette samarbeidet med eksterne ressurser og andre samarbeid vil bidra til å utfylle og forsterke de interne ressursene, og dermed legge til rette for en mer helhetlig og vellykket gjennomføring av programmet.

5. REGNSKAP OG FINANSIERING

5.1 SAMLET OPPSTILLING REGNSKAP 2023

KOSTNADER	Regnskap	Budsjett	Avvik
Kostnader fra Visma	2 430 568	3 000 000	-569 432
Egenandel (egeninnsats og budsjett)	956 000	1 000 000	-44 000
SUM KOSTNADER	3 386 568	4 000 000	-613 432
Ref merknad	376 299		
SUM KOSTNADER	3 762 867	4 000 000	-237 133

* Regnskap ligger vedlagt årsrapport 2023

Budsjettet og regnskap er ført ulikt i de to kommunene og i løpet av 2024 må vi arbeide for å få samkjørt dette.

Etter avtale med Nordland Fylkeskommune skal regnskapet revisorgodkjennes etter endt programperiode på 3 år og årlig attesteres av økonomisjef eller kommunedirektør i den representative kommunen.

Etter regnskapet 2023 er det flere midler som er bundet opp i prosjekter som er gitt tilskudd til.

Det er innvilget tilskudd til:

- Arena Querini AS. Utbetalt 212.000 kr og gjenstår 88.000 kr til utbetaling.
- Lutefiskhovedstaden. Utbetalt kr 74.201,- og gjenstår kr 125.799,- til utbetaling.

Videre er det inngått en avtale på å lage nettside til programmet. Dette vil komme på en kostnad på kr 40.000,- eks MVA som ble budsjettert for i 2023.

Det er på Værøy satt av søkbare midler til eksisterende næringsliv til tiltak fra handlingsplanen 2023 på kr 130.000,- for forstudie til utredning av kontorfellesskap. Disse midlene blir videreført til 2024.

Regnskapet viser et mindreforbruk på kr 237.133,-. Midlene blir overført til 2024 og tilgjengeliggjøres som søkbare midler.

5.2 FINANSIERING

Finansieringskilde	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Nordland fylkeskommune	3 000 000	3 000 000	-	Ny omstillingsperiode	-	-
Værøy kommune	175 000	175 000		-	-	-
Røst kommune	100 000	100 000		-	-	-
Kommunens egeninnsats	725 000	725 000				
Totalt	4 000 000	4 000 000	-	-	-	-